

Aan: Opdrachtgevers Toekomstscenario Kind- en
Gezinsbescherming VWS, J&V en VNG

cc: Opdrachtnemers AEF

Datum	Bijlage(n)
02 mei 2024	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esmé Wiegman	06 21 70 35 81
Onderwerp	Ons kenmerk
Reactie opdracht en afwegingskader Regionale Veiligheidsteams t.b.v. bestuurlijk opdrachtgeversoverleg	VA24-020

Geachte opdrachtgevers van het Toekomstscenario,

Valente volgt de ontwikkelingen rondom het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming met interesse. Regionaal zijn leden van het landelijk netwerk vrouwenopvang van Valente wisselend betrokken bij diverse proeftuinen en constateren we dat de expertise van onze leden sterker benut zou kunnen worden. Landelijk dragen wij bij aan werksessies of anderszins. Zo zijn wij ook in de werksessies over de inrichting van het Regionale Veiligheidsteam vertegenwoordigd.

Overstijgend aan hetgeen er in die werksessies in april/mei 2024 wordt geagendeerd, hechten wij eraan om u als opdrachtgevers een reactie te geven op de hoofdlijn van dit traject in zijn geheel.

Met deze brief plaatsen wij enkele constructief-kritische kanttekeningen bij de scope en afbakening van de opdracht zoals verstrekt en nu wordt uitgevoerd door Andersson Elffers Felix (AEF). In het bijzonder vragen wij aandacht voor de volgende punten:

- De ontwikkeling van het scenario Kind- en Gezinsbescherming is ingegeven door de problematiek die er is in de Jeugdbeschermingsketen (van Veilig Thuis of Wijkteam naar de Raad voor de Kinderbescherming en dan eventueel betrokkenheid van de GI) ontstond. Deze volgtijdelijkheid zorgde voor lange procedures voor kinderen en gezinnen in een kwetsbare situaties, met ervaren dreiging bij ouders en kinderen. Daarnaast zien we in Nederland een hoge inzet van Kinderbeschermingsmaatregelen en uithuisplaatsingen die gepaard gaan met grote nevenschade, zoals doorplaatsen van kinderen en jongeren, wantrouwen van ouders, hechtingsproblematiek en blijvende schade bij kinderen en hun ouders. Een grote wens zou moeten zijn om eerder, met nabijheid, met steun en vanuit een stevige sociale basis kinderen gezond op te laten groeien. Om die ambitie te realiseren is ons inziens voor een grote groep kinderen en gezinnen een ánder type steun nodig dan een Kinderbeschermingsmaatregel.
- Voor die situaties waarin een kindbeschermingsmaatregel noodzakelijk is, is het in het belang van gezinnen als dit snel en inhoudelijk transparant gebeurt. Er is nog veel te winnen als we afspreken dat:
 - Er nooit een directe verwijzing van een lokaal team naar de Raad voor de Kinderbescherming kan zijn (nu is dat zo in meer dan 50% van de aanmeldingen bij de Raad voor de Kinderbescherming)

- Als we een verplichte gedeelde verklarende analyse als voorwaarde zouden stellen voor welke verwijzing naar de Raad van de Kinderbescherming dan ook.
- De opdracht van AEF om vijf mogelijke inrichtingsvarianten voor het Regionaal Veiligheidsteam (taken, juridische vorm, schaal/regio-indeling, wijze van aansturen, toezicht en bekostiging) te ontwerpen vinden wij erg smal. Met de huidige opzet en uitwerking is het risico dat de insteek vooral ligt op de randvoorwaardelijke, financiële en organisatorische kant en de beoogde inhoud en doelen daaraan ondergeschikt worden gaandeweg het proces.
- Impliciet verheft u het Regionaal Veiligheids Team (RVT) tot doel in deze werkwijze. Bovendien een doel waarmee u stuurt op de inhoudelijke invulling. Met de keuze voor de koppeling van organisaties (Veilig Thuis en Gecertificeerde Instelling) in het RVT kiest u ook voor de koppeling van een formeel juridische opdracht (van de GI) in de ontwikkeling naar de lokale inrichting van het jeugd- en gezinsveld. Daarmee is het risico aanwezig dat de 'optie' van een kindbeschermingsmaatregel als interventie teveel vooraan blijft staan. (Zeker als er een organisatiebelang blijft bestaan voor de GI waarin 'aantallen kinderen en gezinnen' een directe relatie hebben met de bedrijfsvoering van de GI.)
- De kennis op veiligheid van de Gecertificeerde Instelling kan van meerwaarde zijn in het RVT, maar er is een organisatie die de opdracht heeft om de veiligheidsinschatting te maken, namelijk Veilig Thuis. Mogelijk heeft Veilig Thuis meer capaciteit nodig om haar opdracht te kunnen vervullen of zijn er andere randvoorwaarden nodig voor het uitvoeren van deze opdracht, maar het is de vraag is of een andere organisatie (RVT) nodig is voor de veiligheidsinschatting.
- Naar onze mening is in elke inrichtingsvariant **ontwikkelruimte** en een zekere marge van vrijheid noodzakelijk om **laagdrempeligheid, toegankelijkheid van hulp** en maatwerk te kunnen bieden. Wij zijn er niet zeker van of dat met deze werkwijze voldoende uit de verf zal komen.
- Het landelijk netwerk vrouwenopvang van Valente pleit al langer voor een brede systeemgerichte integrale aanpak. Om die te realiseren is echter **handelingsruimte** nodig voor professionals en hun organisaties, zowel om te beproeven als om bovengenoemde laagdrempelige toegang tot hulp en maatwerk mogelijk te maken. Met onze leden zien we in de praktijk in de regio's dat de ruimte om te beproeven in 2024 alweer ingeperkt wordt door strakkere (financiële en organisatorische) kaders die bijvoorbeeld netwerksamenwerking als optie bemoeilijken. Wij vragen u nadrukkelijk om **netwerksamenwerking** als mogelijke inrichtingsvariant sterker uit te werken dan tot nu toe het geval is in deze opdracht. Netwerksamenwerking is geen eenvoudige opdracht, maar in onze visie onontbeerlijk bij het aanpakken van complexe en voor gezinnen en huishoudens impactvolle vraagstukken.
- Voor een brede systeemgerichte integrale aanpak 0 – 100 is bovendien erkenning van de **gendergerelateerde aard** van de onderliggende problematiek in gezinnen een voorwaarde. Wij constateren dat, evenals in andere documenten van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming, het genderperspectief en –bewustzijn volledig ontbreekt in deze opdracht en het afwegingskader. Ook in het tot nu toe gelopen traject van AEF krijgen factoren als machtsongelijkheid, afhankelijkheid in relaties en rolpatronen een ondergeschikte plek en te weinig aandacht.
- Tot slot zetten we vraagtekens bij het feit dat AEF in het afwegingskader aangeeft geen voorkeursvariant aan te zullen dragen en de **weging** aan opdrachtgevers te laten en tegelijkertijd een score-model opneemt in het afwegingskader: hoe verhouden deze twee zich tot elkaar en welke ruimte is voor stakeholders uit de tweede ring, zoals Valente, om

hierover mee te spreken? Of is er toch sprake van een impliciete weging waarbij andere stakeholders niet betrokken worden?

Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze brief, dan horen wij dat uiteraard graag van u. U kunt daartoe contact opnemen met ondergetekende of met Essa Reijmers, senior-beleidsadviseur (essa.reijmers@valente.nl). Zij werkt nauw samen met het kernteam van bestuurders uit de vrouwenopvang.

Met vriendelijke groet,
namens Valente,

Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink
Directeur